

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri post. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 17. maja 1934.

Štev. 55.

Po skopljanskem kongresu

Vsodržavna organizacija jugoslovanskega trgovstva je postala z impozantnim skopljanskim kongresom dejstvo in izvršeno je ono veliko delo, ki je prvi pogoj, da bo na vseh mestih upoštevan glas jugoslovanskega trgovstva. Po skopljanskem kongresu se mora enkrat za vselej nehati doba omalovaževanja trgovskih in sploh gospodarskih zahtev. S skopljanskim kongresom se mora začeti nova doba Jugoslavije, doba gospodarskega in ustvarjajočega dela.

In ta doba se bo tudi pričela, če poskrbe trgovci, da bo njih centralna organizacija močna, če se pobrigajo, da bo njih osrednje predstavništvo moglo vedno nastopati v imenu vsega jugoslovanskega trgovstva in če bo moglo tudi vedno z uspehom apelirati na njih stanovsko zavest in če treba tudi na njih požrtvovalnost. Sila osrednje organizacije ter njen pomen v javnosti je odvisen le od trgovcev samih in od sile njihovih pokrajinskih zvez ter njih lokalnih obveznih združenj.

Zato je nujno potrebno, da ob ustanovitvi svoje centralne organizacije pregleda trgovstvo delo v svojih osnovnih organizacijah, da bodo te vedno na višku svoje dolžnosti in mogle s tem tudi dati centralni organizaciji maksimum svojih sil. Z zadovoljenjem treba reči, da v splošnem vse obvezne organizacije trgovstva dobro delujejo, da je vez med njih člani čvrsta in da se tudi stalno krepi stanovska zavest med člani. Toda nekatere pomanjkljivosti le še obstoje in te razpoke v zgradbi organizacije trgovskega stanu treba zapolniti, da bo ves organizatorični aparat trgovstva deloval brezhibno.

Predvsem še ni organizacija trgovstva popolnoma dovršena. Imamo sicer v vseh okrajih obvezna združenja, toda njih pokrajinska centrala, Zveza trgovskih združenj še nima včlanjenih v svoji sredi vseh združenj. Le po zvezah pa so vsi trgovci združeni v centralni organizaciji jugoslovanskega trgovstva. Potrebno je zato, da se ta vrzel čim prej odpravi in da bo tudi formalno vse jugoslovansko trgovstvo po svojih zvezah včlanjeno v centralni organizaciji vsega jugoslovanskega trgovstva. Kar je bilo prej morda le lepota napaka, to postaja sedaj na zunaj vidna hiba v organizaciji, a ta hiba slabi veljavo centralne organizacije v javnosti. Absolutno ne gre, da bi se moglo očitati osrednji organizaciji jugoslovanskega trgovstva, da ni legitimirana, da bi nastopala v imenu vsega jugoslovanskega trgovstva. Ta njena legitimacija mora biti brez najmanjše pomanjkljivosti, ker zahteva to interes vsega trgovstva in s tem tudi našega gospodarstva.

Okrepiti pa je treba tudi druge organizacije trgovstva, zlasti njegove kulturne, gospodarske in socialne, kajti vse te organizacije dopolnjujejo veljavo trgovstva v javnosti in s tem tudi njegovih reprezentativnih organizacij. Delo za trgovska društva v Ljubljani, Celju, Mariboru in drugod je prav tako v interesu trgovstva, ko delo za obvezna združenja. Ne samo po svoji številčni, davčni in materialni moči, temveč tudi po svojem kulturnem pomenu mora trgovstvo uživati ugled v javnosti. In tudi po svojih socialnih institucijah. Morejo se sicer te pohvaliti s svojim vzornim vodstvom, ne morejo pa se vedno pohvaliti tudi s številom svojega članstva, kakor je zadnjič dokazal občni zbor izvrstno delujočega dobrodelnega društva »Pomoč«.

Skrbeti pa je tudi v večji meri za trgovski naraščaj, za ozko sodelovanje med šefi, trgovskimi sodrujki in potniki, da bo tudi vse, kar je zaposleno v trgovini združeno v enotni stanovski organizaciji. Delo za organizacije je zato treba poglobiti in povečati, da bo v vsaki banovini

vse, kar dela v trgovini, tudi vedno združeno v eni močni organizaciji, te pa v vsodržavni centrali.

A ne nazadnje je treba omeniti tudi delo za stanovski tisk. Moč vsakega stanu je direktno odvisna od sile njegovega stanovskega tiska. Kajti tisk je glavni propagator vseh zahtev stanu, tisk je njegov veliki agitator, obenem pa tudi najbolj občutno merilo zavednosti vsakega stanu. Stan, ki je brez močnega stanovskega glasila, je vedno v nevarnosti, da bo v javnosti veljal le kot stan, ki ni vreden upoštevanja. Delo za tisk je zato prva dolžnost za uveljavljenje svojih zahtev.

Prav nič pa nismo preskromni, če rečemo, da je moglo trgovstvo že spoznati, v kako veliko korist mu je njegovo stanovsko glasilo, mu je njegov »Trgovski list«. Spominjamo tu le na uspešen boj »Trgovskega lista« proti privilegijem konzumov

in nabavljajnih združenj, ko se njegovim težkim argumentom ni mogel nihče upirati, da je bil tudi že dosežen prvi pomembni uspeh, ko so bili z novim finančnim zakonom omejeni privilegiji konzumov. A ta boj še ni dobojevan in zato je delo za list tem bolj potrebno. Vsak trgovec, ki hoče napredek svojega stanu, mora zato delati za razširjenje »Trgovskega lista«, ker je od tega direktno odvisna moč njegove organizacije.

Centralna organizacija jugoslovanskega trgovstva je dejstvo in le od pokrajinskih organizacij trgovstva ter od razširjenosti trgovskega tiska je odvisna veljavo centralne organizacije. Po skopljanskem kongresu je ta resnica še zlasti jasna in bilo bi v nasprotju z vso lepo tradicijo slovenskega trgovstva, če ne bi v skladu s to resnico povečalo dela za svoje organizacije in za svoj tisk.

Važnost stanovskih organizacij

Referat predsednika Zveze Josipa J. Kavčiča na 1. kongresu združenega jugoslovanskega trgovstva v Skoplju

S posebnim odobravanjem je bil sprejet na kongresu v Skoplju zaključni referat predsednika Josipa Kavčiča o važnosti stanovskih organizacij ter njih bodočem programu. Ta program mora postati tudi temelj vsega bodočega delovanja trgovskih organizacij in je zato težina referata v njegovem ideološkem pomenu. Veliko odobravanje, ki je sledilo predavanju predsednika Kavčiča, je bilo dokaz, da jugoslovansko trgovstvo to ideologijo sprejema in da bo ta programatični temelj jugoslovanskega trgovstva. Referat predsednika Kavčiča se je glasil:

Moja naloga je povedati pred vami nekatere misli in ideje o važnosti stanovskih organizacij.

Vaša velika udeležba na tem našem prvem kongresu je najmočnejši dokaz o veliki potrebi zavedne in močne organizacije trgovskega stanu. Čeprav nas je težko zadel naša gospodarska kriza, ima vendarle tudi to dobro stran, da se je v najširših krogih naših trgovcev baš vsled te krize in težkih razmer občutila potreba po čim bolj krepki organizaciji.

Nočem se spuščati v zgodovino strokovnih stanovskih organizacij v raznih deželah in v raznih dobah, temveč smatram za potrebno, da se bavimo z vprašanjem stanovskih organizacij edino z ozirom na naš čas ter posebej z ozirom na potrebe naše jugoslovanske domovine.

Predno preidem v samo bistvo problema, je potrebno, da ugotovimo stanje, kakršno je bilo v naši državi ustvarjeno z zakonskimi predpisi v pogledu stanovskih organizacij.

Za gospodarstvo veljajo predpisi zakona o obrtih in zakonodajatelj je določil, da se morajo obvezno strokovno organizirati trgovci, obrtniki in industrialci.

Obveznim združenjem je predpisal kot nalogo:

da goje in razvijajo duh skupnosti in vzajemne pomoči med svojimi člani ter da vzdržujejo in pospešujejo smisel za stanovsko čast,

da zastopajo in pospešujejo interese svoje gospodarske panoge,

da skrbijo za vzdrževanje dobrih odnosov do drugih gospodarskih in kulturnih združenj,

da skrbijo za moralno vzgojo in splošno tehnično in strokovno naobrazbo svojih članov,

da pospešujejo gospodarske interese svojih članov z izpopolnitvijo delovnih metod in

da na zahtevo državnih upravnih in samoupravnih oblasti ter zbornic dajejo zahtevane podatke, mišljenja, poročila in predloge iz lastne iniciative v gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo njihove stroke.

Lepe so te naloge naših obveznih združenj. Pravilno je na ta način formiran go-

spodarskih stan v posameznih edinicah širom države, toda pogrešamo izvedbo organizacije navgor, ker je z zakonom o obrtih samo določeno,

da morejo združenja, ustanovljena na podlagi tega zakona, pristopiti kot člani v zvezne organizacije, ki se ustanove v cilju pospeševanja gospodarskih interesov na podlagi zakona o društvih, zborovanjih in posvetih, ne pa tudi da morajo da je torej dolžnost organiziranja v zveze le fakultativna, da je prostovoljna in ne več obvezna.

Nadaljnja višja organizacija so naše gospodarske zbornice. Naloga in organizacija teh so znane.

Kot najvišji gospodarski forum v državi pa je po zakonu določen Gospodarski svet, ki je organiziran zopet na čisto drugi podlagi.

Zanimiva je ugotovitev, da je zakonodajatelj v teku let obvezno združil določeno število stanov, predvsem gospodarskih, ko n. pr. trgovce, obrtnike, industrialce, zdravnike, lekarnarje, odvetnike, javne notarje, inženjerje itd., torej stanove, ki so večinoma že tako zavedni, da so sami zahtevali to obvezno združevanje, da pa največji gospodarski stan v državi, naš kmetovalec še nima nobene enotne organizacije, kaj šele obvezne.

Naš delavec je organiziran v organizacijah višje stopnje — v delavskih zbornicah, v katere voli po določenem številu let svoje zastopnike, ki mu niso odgovorni. Manjka pa delavstvu enotna osnovna organizacija v delavskih strokovnih združenjih. V kolikor obstoje delavska strokovna združenja, niso ta edina in enotna za eno stroko, temveč jih je več in to na podlagi ali narodnega ali mednarodnega ali verskega naziranja ali političnega mišljenja.

Če se vrnemo nazaj na razmere v naših gospodarskih organizacijah, potem moramo ugotoviti, da se nahajamo v stanju ustvarjanja organizacije in nerazčiščenih pojmov.

Če že imamo obvezna združenja, bi bilo dobro, da bi čim prej postale obvezne tudi naše zveze, ker obstoji med združenji in zvezami vendar neka organizacijska zveza, da pridejo v zvezna zastopstva tudi zastopniki posameznih združenj, v naše centralno predstavništvo, ki ga danes ustanovimo, pa zopet zastopniki naših zvez. S tem je zagotovljen harmoničen razvoj in delo od naše najnižje do najvišje edinice in podano je jamstvo za vestno in pošteno delo. Podano pa je tudi jamstvo, da pridejo v naša zastopstva od najnižjega do najvišjega naši najboljši ljudje, ki odgovarjajo za svoje delo svojim organizacijam in njih članom. V pogledu naših zvez edino še ni rešen vprašanje teritorialne razmejitve, a bo sčasoma prav gotovo rešeno tudi to vprašanje na način, ki bo najbolje odgovarjal našim potrebam.

Glede naših zbornic pa moramo najprej

konstatirati, da imamo tako skupne za trgovino, obrt in industrijo, nadalje trgovsko-industrijske ali pa tudi samo trgovske, obrtniške in industrijske, da je torej vse še v stanju formiranja in reformiranja in to vsled različnih vplivov in razmer, torej v stanju vrenja.

Poleg tega ni nobene organične zveze med našimi zbornicami in našimi zvezami, ki so organično zvezane z našimi združenji. Sedaj sploh ni volitev v naše zbornice, kar soglasno zahtevajo vsi naši gospodarski stanovi (dočim so delavci že dobili pravico do volitev). V primeru volitev pa so po sedanjem volilnem redu prišli kot svetniki v naše zbornice privredniki, dobri in ugledni, pa tudi strokovnjaki v svoji stroki, ki pa večinoma niso imeli nobene zveze z našimi stanovskimi organizacijami. Mi pa zahtevamo, da pridejo v naše zbornice naši najboljši zastopniki, delavci in voditelji naših strokovnih organizacij, kar je doseženo edino v Sloveniji, kjer je od 16 članov trgovskega odseka 14 članov odbornikov naših združenj. Za vstop teh naših zastopnikov v naše zbornice pa ne bi bile potrebne volitve v sedanji obliki, temveč naj bi se volitve izvršile po naših zvezah.

Kar se tiče razmerja med zvezami in zbornicami bi mogli po mojem mnenju razdeliti delo tako, da bi bile zveze naše borbene organizacije, naše zbornice kot poluradni organi pa naj bi se bavile z vsemi gospodarskimi vprašanji bolj znanstveno.

Gospodarski svet pa naj se spremeni v centralno gospodarsko predstavništvo naše države, a tako, da bi mi po svojih organizacijah volili in pošiljali v Gospodarski svet svoje najboljše ljudi.

Če bi se sistematično izvedla organizacija vseh stanov na podlagi njih življenjskih in gospodarskih interesov z organičnim razvojem stanovskih edinic od najnižje občinske ali okrajne obvezne ter potem dotičnih zvez in zbornic do centralnega gospodarskega predstavništva, bi bila to — po mojem mnenju — najboljša pot za čim hitrejšo in čim bolj krepko konsolidacijo Jugoslavije z ozirom na naše skupne gospodarske interese.

Našega kmetovalca rešujejo že 16 let vsi mogoči zastopniki, a vendar nima niti ene enotne organizacije, niti v občini niti v okraju, kaj šele da bi imel zveze ali zbornice, kjer bi se mogel sam vzgajati in zastopati svoje interese sam brez varuhov. Ni za njega najbolj važno, kateri politični stranki pripada in kakšen je njegov političen nazor, temveč zanj je važno, da kmetopoljedelec v svojih obveznih strokovnih organizacijah razpravlja o tem, kaj in kako bo gojil na svoji zemlji, kako si bo nabavljaj svoje orodje in kako bo prodajal svoje pridelke.

Vse to velja tudi za vse druge stanove. Gospoda! Pravo narodno blagostanje je najkrepkejši temelj vsake države, je podlaga, na kateri se moreta razvijati kultura in civilizacija.

Vse to pa moremo doseči edino s pametno in smotreno gospodarsko politiko, pri kateri naj sodeluje vsak naš gospodarstvenik od zadnjega kmetovalca pa do največjega industrialca in sicer po svojih organizacijah.

S stanovskimi organizacijami bi dosegli, da bi se eliminirala škodljiva politika, da bi se eliminirali plemenski, verski in pokrajinski vplivi, da bi odpadlo vse, kar je negativno ter da bi se z vzgojnimi deli v smeri gospodarske jugoslovanske ideologije združilo vse, kar je pozitivno in koristno.

Podal sem vam te poglede in to mišljenje v najboljši nameri, da koristim očetnjavi v interesu našega narodnega blagostanja, v interesu naše bogate, čvrste in srečne Jugoslavije ter v interesu kralja, naroda in države.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Sijajen potek skopljanskega kongresa Predkonferenca

Skoplje, 13. maja.

V nabit polni veliki dvorani Oficirskega doma je otvoril predsednik Zveze srbskih trgovskih združenj **Nedeljko Savić** predkonferenco, ki se je delila na dva dela: v predkonferenco za občni zbor beograjske zveze in v ono za kongres jugoslovanskega trgovstva.

Zivahno pozdravljen je predsednik Savić v svojem otvoritvenem govoru naglasil, da otvarja I. delovni dan kongresa, ko so se prvič v zgodovini našega gospodarskega življenja zbrali zastopniki jugoslovanskega trgovstva od Maribora do Djevdjelije, da s složnim in skupnim delom ustvarijo pogoje za boljše bodočnost trgovstva in vsega jugoslovanskega naroda. In v tem znaku tudi pozdrav vsemu trgovstvu.

Se posebej po pozdravlja navzočne zastopnike oblasti in mesta, predsednika Nar. Odrane **Ilijo Trifunovića** ter predsednika in zastopnika pokrajinskih zvez ter združenj, gg.: **Ivana Prpića** iz Zagreba, **Josipa Kavčiča** iz Ljubljane, **Bernarda Krešiča** iz Osjeka, **Lazića**, zastopnika snujočega se saveza v Novem Sadu, **Radoslava Čorovića** iz Sarajeva, dr. **Uroša Kraljevića** iz Primorja in druge.

Konstatira, da so zbrani na konferenci zastopniki vseh že ustanovljenih zvez in onih, katerih ustanovitev se je pripravila. Nato pa je v kratkih in jedrnatih besedah opisal pomen kongresa. Naglasil je, da more vsak priti do besede, vendar pa naj imajo vsi govorniki pred očmi svetle tradicije trgovstva in njegov ugled v javnosti. Naj vsakdo pove resnico in od nikogar se ne zahteva, da govori v rokavicah, vendar pa tako, da ne trpi ugled trgovstva.

Takoj nato se je prešlo na prvo točko dnevnega reda, na poročilo zveze trgovskih združenj v Beogradu. Ker so imeli vsi delegati tiskano poročilo v rokah, se je opustilo čitanje poročila ter je bilo to brez debate sprejeto. Iz poročila posnemamo, da šteje beograjska zveza 69 članov in sicer 16 združenj iz Beograda ter 53 iz drugih srbskih pokrajin.

Poročilo predsednika Savića

V svojem poročilu je predsednik Savić naglasil zlasti te točke:

Ena največjih težkoč, ki jih preživlja trgovstvo, izhaja od privilegijev, ki jih uživajo konzumi in nabavljalne zadruge. Ne samo, da te zadruge škodujejo s svojimi privilegiji trgovstvu materialno, se iz vrst teh zadrug in konzumov širi tudi mržnja proti trgovstvu.

Druga nesreča za trgovstvo so prodajalne tvornice, ki uživajo dejansko davčno prostost. Nimamo nič proti temu, če otvarjajo tvornice svoje prodajalne, toda naj plačajo iste davke, ko mi. Ne gre pa, da moramo plačevati mi to, česar niso plačale industrijske prodajalne.

Tretja nesreča pa je pomanjkanje solidarnosti med gospodarskimi stanovi. Z obrtniki smo sicer prišli do potrebne sodelovanja, ne more priti pa do sodelovanja s tujo industrijo. Mesto da bi se ta zadovoljevala v teh težkih časih s skromnim zaslužkom, ustvarja kartele za poviševanje cen in s temi karteli izmoggava narod. Na trgovce pa mečejo potem krivdo, kakor da bi bili ti krivi vse draginje. (Ogorčenje.)

Bilo bi mnogo bolje, če bi že obstojal **Gospodarski svet**, ki ga je ustanovil vladar za razvoj gospodarstva. Kljub zakonu pa ta še danes ne obstoja in zato nam ni mogoče, da bi povedali svoje zahteve in želje na pravem mestu. Zbornice niso nobeno nadomestilo za gospodarski svet, ker zbornice le poročajo in dajejo svoja mišljenja.

Veliko zlo je povzročil zakon o zaščiti kmeta, ki je ubil kmetijski kredit in pretrgal tradicionalno zvezo med kmetom in trgovcem. Najtežje pa so moralne posledice tega zakona, ker so zavedle kmeta do napačne misli, da mu ni treba delati, ker da bo njegove dolgove itak plačala država. Neoprostljiva demagogija se je razvila vsled te kmetijske zaščite in kmeta silno demoralizirala. Če pa gre nazaj kmet, ki tvori 85% vsega prebivalstva, potem nazaduje vse in to smo tudi živo občutili. Došlo je do redukcije uradniških plač, kar je še bolj reduciralo že itak znižani promet. Povedati je treba, da takšna sredstva ne pomagajo, da pomaga le drugi red, ki ga moramo ustvariti mi. (Tako je!)

Nato govori predsednik Savić o uredbi

o dvojnem zaslužkarstvu ter ostro kritikuje, ker je imela nad vse slabe posledice za rodbinsko življenje in ker pomeni za premnoge silno krivico.

Vsa dosedaj uporabljena sredstva proti gospodarski stiski so se izkazala kot nezadostna ali celo slaba in edino sredstvo je, da se dvigne gospodarstvo in zlasti trgovina. Kajti v vsaki državi, v kateri cvete trgovina, so vsi državljani zadovoljni. Stvar je v tem, da se vsem stanovom omogoči boljše življenje in to je tudi vzrok, da smo proti zniževanju uradniških plač.

Nato je govoril predsednik Savić o novih davkih in po vsej dvorani je nastalo silno razburjenje, ker je pač dosegla davčna obremenitev že stopnjo, ki presega gospodarsko moč trgovcev.

Vsa ta dejstva so prisilila trgovstvo, da je začelo misliti na ustanovitev vsedržavne trgovske organizacije, ker samo takšna organizacija more z uspehom braniti njegove interese. Podnet za ustanavljanje vsedržavne organizacije pa je dal nameravani zakon proti druginji. Ta načrt je vseboval naravnost neverjetna določila proti trgovcem. Brez zaslišanja trgovca, na samo prijavo žandarja, da je prodajal trgovec dražje, kakor pa je določil cenovni občinski odbor, bi mogel biti trgovec nad vse občutno kaznovan.

Novi davčni zakon je trgovstvo materialno tako zadel, da gre že za eksistenco trgovcev. Vemo, da država potrebuje denar, vemo tudi, da bodo trgovci vedno eni prvih državljanov, toda tudi trgovec se sme obdačiti le po njegovi pridobitni sposobnosti. Nesorazmerno manj od trgovcev plačujejo davkov delniške družbe in veliki bogataši. Kdor ima manj otrok, plača enako manj davka, ko tisti, ki da državi mnogo sinov. Ali je to pravica! V Borovu je tvornica (klici: Bafa), ki ima svoje lastne taksi-aeroplane, da ž njimi obiskuje stranke. Ta velikanska tvornica pa plača le 162.000 Din davka! Nad 20.000 naših čevljarjev je uničenih vsled te pri nas popolnoma nepotrebne industrije, a vseeno se ta podpira in pospešuje! Če bi vsak teh uničenih čevljarjev plačal na leto samo 200 Din davka, bi dobila država na leto 4 milijone. A kaj plača Bafa!

Ne za tuje tvorničarje, temveč za srednji stan je treba skrbeti, ker ta pomeni silo države. Srednji stan je treba podpreti proti tujemu velekapitalu, danes pa se postopa ravno nasprotno.

To so gospodarska vprašanja, s katerimi se moramo baviti. Ne s političnimi stvarmi, temveč z mnogo bolj resnimi in važnimi vprašanji, kako bomo mogli preživeti sebe in svoje, to so vprašanja, ki jih mora obravnati naš kongres. Dvig gospodarstva je naše geslo. V tem svojem delu pa moramo biti solidarni, da bomo vsi za enega, eden za vse. (Viharno odobravanje.) Nato je predsednik Savić javil, da je pirotsko združenje izstopilo iz Saveza. Nad 100 tamošnjih trgovcev pa mu je že poslalo svoj protest proti temu samolastnemu nastopu predsednika združenja. — Končno se je zahvalil predsednik Savić notranjemu ministru Laziću in trgovinskemu ministru Demetroviću za vso podporo, ki sta jo izkazala kongresu. Nato so sledili referati drugih delegatov, o katerih pa poročamo v prihodnji številki.

Letna skupščina novosadske produktne borze

je bila dne 13. maja v veliki dvorani borzne palače. Mesto obolelega predsednika dr. Gedeona Gjungjerskega je vodil zbor podpredsednik Miroslavljević, ki je podal tudi kratko poročilo o delu borze. Med drugim je naglasil, da se naj že opusti debatiranje okoli raznih problemov, kako reformirati upravo in kakšen sistem uvesti, ker da je umestno samo to, da se ustvari psihoza, ki bo dovoljevala povratek k gospodarskemu liberalizmu, ki da edino more koristiti celoti. V zvezi s tajniškim poročilom se je tudi govorilo o intervencijah »Prizada« pri izvozu pšenice in drugih žit in se je soglasno poudarilo, da naj »Prizad« sicer obstoji, če je že tako sklenjeno, in naj tudi intervenira na žitnem trgu, toda samo individualno. Kakor Mussolini, tako so se tudi morali boljševilki umakniti zasebni iniciativi in če tudi »Prizad« ne sledi njih primeru, bo samo v škodo proizvajalcem.

Pri volitvah je bila izvoljena vsa stara uprava ter je zopet predsednik borze dr. Gedeon Gjungjerski, podpredsednik pa Kosta Miroslavljević.

Adria prašek je boljši

Konferenca obrtniških zbornic in odsekov v Skoplju

V dneh 8. in 9. maja je bila v Skoplju konferenca vseh obrtniških zbornic in obrtniških odsekov v skupnih zbornicah iz vse države. Ljubljansko Zbornico, ki je pripravila za konferenco celo vrsto odlično izdelanih referatov, sta zastopala predsednik obrtnega odseka **Rebek** in tajnik **dr. Pretnar**. Konferenca je izvršila ogromno delo in podrobno razpravljala o celi vrsti najbolj aktualnih obrtniških vprašanj.

Predvsem je bil v debati načrt zakona o pobijanju šušmarstva. Načrt je zelo strog in bi se po njem tudi le enkratno šušmarstvo strogo kaznovalo. Glede kartelnega zakona se je zahtevala obligatorična registracija kartelov in drž. nadzorstvo nad karteli, da se prepreči vsako izkoriščanje odjemalcev po kartelih. Obširno se je razpravljalo tudi o razdolitvi obrtnikov ter o zaščiti obrtnikov, ki pa naj se dovoli le res potrebnim obrtnikom. Nadalje se je zahtevala revizija socialne zakonodaje ter na predlog ljubljanske Zbornice večja avtonomija uradov za zavarovanje delavcev in sicer tudi zasebnih. Glede novelizacije obrtnega zakona se še ni sklenilo nič definitivnega, ker se naj še zaslišijo o tem vprašanju obrtniške organizacije. Zahtevalo se je nadalje znižanje prometnega davka na 1% in odprava luksuznega davka za obrtniške izdelke. Na predlog predsednika **Rebeka** se je sprejel sklep, da se pridobina pavšalira za vse obrtnike ter dovolijo druge davčne olajšave. Sprejeta je bila nadalje na podlagi referata **dr. Pretnarja** resolucija, ki zahteva, da se strokovno šolstvo podpira v večji meri od države in da se izda za to šolstvo le okvirna uredba, podrobnejša določila pa naj bi predpisale banovine z upoštevanjem obrtniških potreb. Storjeni so bili še potrebni sklepi za pospeševanje obrta ter končno sklenjeno, da bo prihodnja konferenca vseh obrtniških zbornic in odsekov v Ljubljani za časa jesenskega veleseljma.

Cene zopet nekoliko padle

Oddelek za proučevanje gospodarskih vprašanj pri Narodni banki je objavil indeksne številke cen na debelo za mesec april. Iz teh številk se vidi, da se je indeks gibal tako-le:

	marc 1934	april 1934	april 1933
rastlinski proizvodi	54.4	52.1	52.1
živalski	55.3	56.7	56.2
mineralni	75.2	83.7	83.7
industrijski	69.2	69.3	72.7
skupni indeks	63.3	63.0	66.3
izvozni proizvodi	58.1	57.6	57.6
uvozni proizvodi	71.8	72.4	76.1

Indeks rastlinskih proizvodov je nazadovol vsled nižjih cen žita, suhih češpelj in konoplje, le cena vinu in senu se je popravila. Dvignila se je cena volov, govejih kož, zaklani perutnini in jaje in je zato indeks živalskih proizvodov višji, čeprav je padla cena za mast in svinje. Pri industrijskih proizvodih so se dvignile cene za bombažne izdelke, otrobe in opeko, dočim so popustile za usnje, moko, drva in sladkor. Nerazmerje med uvoznimi in izvoznimi predmeti pa se je zopet povečalo.

Po svetu

Na beograjski konferenci zunanjih ministrov Turčije, Rumunije in Jugoslavije je bila konstatirana popolna enotnost nazorov o vseh aktualnih zunanje-političnih problemih.

Madjarski nastop proti Jugoslaviji v Ženevi je postal prava blamaža za Madjare. Da vladni korak vsaj nekoliko opraviči, je zunanji minister Kanya povabil k sebi novinarje in jih skušal prepričati, da je bil ženevski nastop potreben, da se oslabi naraščajoči ugled jugoslovanske diplomacije vsled njene uspešne balkanske politike. Sicer pa da je madjarska vlada storila ta korak le na željo Rima.

Direktor Mednarodnega urada za delo v Ženevi je te dni obiskal naša najvažnejša mesta, da se osebno informira o delavskih pogojih v Jugoslaviji in tudi glede možnosti velikih javnih del.

V Rilem samostanu je bila druga konferenca bolgarskih in srbskih teologov za zedinjenje pravoslavnih cerkev. Med drugim je bila sklenjena zamenjava teoloških dijakov, sodelovanje obeh cerkev in izdajanje skupnega teološkega časopisa v srbskem in bolgarskem jeziku.

Predsednik Mušanov je podal kralju Borisu ostavko celotne vlade, ki jo je kralj sprejel. Mandat za sestavo nove vlade dobi najbrže zopet Mušanov. Verjetno je, da bo nova vlada sestavljena s pritegnitvijo v vlado nekaterih manjših skupin, ker je večina strank proti razpustu sobranja in razpisu novih volitev.

Maršal Avareseu je predlagal kralju Karolu spremembo rumunske ustave, po kateri bi se senat spremenil v stanovsko zastopstvo. Nekateri člani novega senata pa bo imenoval kralj.

»Mir se more ohraniti najmanj še dve leti,« je izjavil Mussolini ameriškemu časnikarju Knickerbockerju, in sicer vsled sklenitve nemško-poljskega nenapadnega pakta.

Italijanski tisk zelo komentira dogodke v Arabiji ter naglaša, da Italija nikakor ne bi mogla pristati na aneksijo Jemena, ker ima velike interese v Jemenu.

Kongres francoske radikalne stranke se je izjavil za nadaljnje podpiranje Doumergueove vlade.

Zaradi volitev v Posaarju se vodi v Ženevi ostra borba, ker zahteva Francija jamstvo za vse, ki bi glasovali proti Nemčiji, da vsled tega ne bodo preganjani, če bi izpadel plebiscit v korist Nemčije. Tega jamstva pa hitlerjevci nočejo dati. Zato se razpis volitev še naprej odloga.

Na avstrijsko-nemški meji je zopet prišlo do streljanja med hitlerjevci in avstrijskimi stražami in sta bila dva avstrijska orožnika težko ranjena.

Dollfuss in Starhemberg sta izdala skupen manifest, v katerem naznanjata fuzijo vseh nacionalnih organizacij v Avstriji.

Arretirani socialno demokratični voditelji na Dunaju so za ceno osebne svobode izročili Dollfussovi vladi v Švici naloženi denar kovinske organizacije. Delavci so vsled tega zelo ogorčeni.

Triumfalen sprejem pripravljajo v Innsbrucku nadvojvodu Evgenju, ki se vrne kot prvi izgnani avstrijski nadvojvoda v Avstrijo.

Nov val antisemitizma se opaža v Nemčiji in med židovskim prebivalstvom je nastala panika, da se pričakuje povečano izseljevanje Židov iz Nemčije.

Poizkus državnega udara na Letonskem se je ponesrečil in je vlada zato ustavila delovanje političnih strank.

Samo pet držav, in sicer Italija, Češkoslovaška, Vel. Britanija, Litva in Letonija, morejo dobiti kredite v U. A. S., ker so samo te države zadostile svojim obvezam glede vojnih dolgov.

Japonska je koncentrirala v severnem Džeholu eno divizijo, drugo pa v Dolonoru, ker očitno pripravlja ofenzivo proti Mongoliji.

Na londonski žitni konferenci je baje prišlo glede cen do sporazuma.

V belgijskem rudniku Lambrechies je nastala eksplozija plinov, vsled katere je bilo zasutih 48 rudarjev. Dosedaj so izkopal izpod razvalin 6 popolnoma iznakaženih trupel. Po mnenju strokovnjakov je vsaka rešitev zasutih rudarjev nemogoča.

Zračni promet čez Kavkaz. Iz Tiflisa poročajo, da se je tam otvorila nova avionska proga Tiflis—Moskva direktno čez kavkaško gorovje. Vožnja traja 12 ur — z železnico štiri dni.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporočila

špecerijsko blago

**več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno
rudninsko vodo**

**Lastna pražarna za kavo in
mline za dišave z električnim
obratom**

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

Denarstva

Kongres samoupravnih hranilnic v Beogradu

Na Binkošti bo v Beogradu prvi kongres Saveza samoupravnih hranilnic, v katerem je včlanjenih 40 hranilnic. Na kongresu bo podanih več zanimivih referatov. Med drugimi: o likvidnosti in naložbi vlog, o položaju hranilnic v kreditnem sistemu Jugoslavije, o odnošaju samoupravnih teles do samoupravnih hranilnic, o banovinskih hranilnicah, o položaju uradništva samoupravnih hranilnic. Istočasno bo v Beogradu tudi kongres zveze slovanskih hranilnic, katerega se udeležijo delegati iz Poljske, Češkoslovaške in Jugoslavije.

Zadolženost slovenskih obrtnikov

Na obrtniškem kongresu v Skoplju je predložila ljubljanska Zbornica za TOI zanimive podatke o zadolženosti slovenskih obrtnikov. Po tej statistiki znašajo vsi dolgovi slovenskih obrtnikov (pri čemer krediti pri Zan. b. niso všteti) 111.701.000 Din. Od te vsote je 29.321.000 kratkoročnih, 82.309.000 pa dolgoročnih kreditov, od katerih se eni ko drugi obrestujejo po 7 do 12%. Posojila pa so bila dovoljena slovenskim obrtnikom od 21 regulativnih hranilnic za 41.342.000, od 4 bank za 8.790.000 in od 173 kreditnih zadrug za 61.568.000. Od teh dolgov bo, kakor se pričakuje, v redu plačanih za okoli 30.000.000, 56,4 bi se moglo dobiti v obrokih in s težavo, 25,4 milijonov pa le s prisilno izterjavo. Od 22 tisoč obrtnikov je zadolženih v denarnih zavodih 5251 obrtnikov.

Kako se varčuje v posameznih državah

Zadnja številka »Vjesnika« zveze jugoslovanskih hranilnic objavlja podatke o višini varčevanja v poedinah državah. Po teh podatkih odpade na glavo prebivalca prihrankov: v Švici 20.000 Din, Vel. Britaniji 17.500, Švedski 17.000, Danski 14.000, Norveški 13.000, Belgiji 12.000, Holandski 11.500, Franciji 11.000, Češkoslovaški, Avstriji in U. S. A. po 8000, Italiji 6000, Finski 4.500, Japonski 1.900, Rumunski 1.500, Madžarski in Grčiji po 1.200, Jugoslaviji 800, Poljski 550 in Latviški 200 Din. Zanimivo je, da je Francija, ki je znana kot dežela varčevalcev, šele na 8. mestu.

Dne 14. t. m. zapadle kupone bolgarskega 5-odstotnega posojila ni Bolgarska plačala, ker se ni prišlo do sporazuma med Bolgarsko in njenimi zunanji upniki.

Presežek hranilnih vlog nad dvigi je znašal v Nemčiji v januarju 177,6, v februarju 90,2, v marcu pa le še 15,5 milijonov mark.

Po prvem majniškem izkazu nemške Državne banke je padel obtok bankovcev za 151 milijonov mark, zlata podloga pa je padla za 21,4 milijonov mark in je zato zlato kritje padlo od 5,8 na 5,4%.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrolbi in svetlolika sragee, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Seleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Za izvoz v zapadno Afriko

Tvrška »Compagnie Francaise de l'Afrique Occidentale, Marseille, Cours Pierre Puget 32« ima interes za uvoz velikih količin gradbenega lesa, hrastovih sodov, cementa, opeke boljše vrste, vrvarskih predmetov vsake vrste, emajlirane posode in drugo. Tvrška posluje v velikem obsegu ter plasira kupljeno blago na tržiščih zapadne Afrike. Na imenovano tvrško opozarjamo naše izvoznike. Ponudbe je poslati tvrški neposredno.

Skupščina Združenja trgovcev v Novem mestu

V nedeljo, dne 6. t. m. dopoldne je bila v posvetovalnici mestne občine 16. letna skupščina združenja trgovcev za srez Novo mesto. Skupščino je otvoril in vodil predsednik združenja Edmund Kastelic, ki je podal izčrpno poročilo o poslovanju združenja v preteklem letu. Podrobno je očitel vse akcije, pri katerih je združenje sodelovalo in posredovalo in posredovanja, ki jih je združenje izvršilo v korist svojega članstva.

Tajnik združenja F. Papež je poročal nato o notranjem delovanju združenja in o statističnih podatkih združenja.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal J. Modic izkazuje za preteklo poslovno dobo 29.486'90 Din dohodkov in 25.300'61 Din izdatkov. Premoženje združenja znaša 57 tisoč 254'34 Din.

Julij Kobe je kot član nadzornega odbora predlagal upravi in blagajniku razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta.

Proračun za tekoče leto, ki ga je preči-

tal J. Modic in ki je bil soglasno odobren, izkazuje 23.500 Din dohodkov in isto vsoto izdatkov.

Predsednik združenja Edmund Kastelic je prečital za tem predlog glede obvezne naročbe na »Službeno glasilo«. Po pojasnilih, ki jih je podal zvezni tajnik I. Kaiser, je skupščina sklenila obvezno naročbo na glasilo.

Spremembo pravil združenja, ki jo je odredila kr. banska uprava, so zborovalci vzeli na znanje.

Zvezni tajnik I. Kaiser je poročal nato o gospodarskem položaju in potrebi osnovanja solidarne organizacije vsega jugoslovanskega trgovstva.

Pri »Slučajnostih« se je razvila obširna debata o krošnjarstvu in novouvedeni taksi na račune, note itd.

Adria prašek je boljši

Dr. BRENCE LJUDEVIT

advokat v Ljubljani

je preselil svojo pisarno v Slomškovo 12 (nova zgradba na vogalu Resljeve ceste) Telefon št. 36-45

Gibanje državnih dohodkov in izdatkov

V dobi od aprila 1933 do marca 1934.

Državna podjetja

V 12. mesecih proračun. leta 1933./34. so imela državna podjetja te

izdatke:

	proračunane v milijonih Din	dejanske	v %
Drž. tiskarna v Beogradu	18-1	21-2	117-2
Drž. tiskarna v Sarajevu	5-5	4-47	81-0
Uprava drž. monopolov	429-0	312-7	72-8
»Belje« in »Topolovac«	73-0	—	—
Slad. tvornica na Čukarici	36-7	44-8	122-2
Uprava drž. železnice	2.012-6	1.634-3	81-2
Rečna plovba	95-0	67-5	71-1
Pošta	337-4	311-6	92-3
Poštna hranilnica	13-2	37-6	283-6
Razredna loterija, zavodi kmetij, min.	55-3	35-7	64-5
Drž. hip. banka	16-2	15-5	95-6
Gozdovi	68-1	64-3	94-3
Rudniki	233-5	206-7	88-5
Soc. in zdrav. ustanove	53-7	42-4	78-8
Skupno	3.448-4	2.799-3	81-18

Dohodki:

Drž. tiskarna v Beogradu	29-3	24-9	84-9
Drž. tiskarna v Sarajevu	6-2	4-46	71-4
Uprava drž. monopolov	429-0	312-7	72-8
Drž. posestvi »Belje« in »Topolovac«	85-2	—	—
Slad. tvor. na Čukarici	41-7	61-9	148-2
Uprava drž. železnice	2.182-8	1.861-1	85-2
Rečna plovba	102-2	66-3	64-9
Pošta	490-0	428-3	87-4
Poštna hranilnica	68-0	70-0	102-9
Razredna loterija in ustanove kmet. min.	55-3	37-7	57-3
Drž. hip. banka	54-0	55-3	102-4
Gozdovi	89-6	84-2	94-0
Rudniki	296-1	229-3	77-4
Soc. in zdrav. ustanove	53-7	42-4	78-8
Skupno	3.983-6	3.276-9	82-2

Presežek dohodkov drž. podjetij nad izdatki je bil proračunjen na 535'2, dejansko pa je bil dosežen že v višini 477'6 milijonov ali 89'24%.

Iz podatkov o gospodarskem uspehu državnih podjetij vidimo, da ti uspehi niso posebno razveseljivi. Visoko aktivne so železnice, ki so že postale fiskalno podjetje. V malo manjši meri tudi pošte. Mnogo bolje pa bi bilo, če bi železnice in pošta bile bolj v službi narodnega gospodarstva, ker bi potem na drugih poljih, zlasti v posrednih davkih državni dohodki močno narastli. 200 milijonski presežek železnic jasno govori o upravičenosti zahteve gospodarskih krogov, da se železniške tarife znižajo. Gradnja novih prog se ne bi smela plačevati iz tekočih sredstev, temveč iz posojil, kajti to so investicije, ki se amortizirajo šele v letih.

Velik dobiček izkazuje tudi sladkorna tvornica na Čukarici. Iz njenega dobička se jasno vidi, kako velik mora šele biti dobiček zasebnih sladkornih tvornic, ki pa so večinoma last tujcev. Bil bi pač čas, da bi se ta dobiček zmanjšal in da ne bi moral naš konzument tako zelo skrbeti za profit nekaterih budimpeštanskih kapitalistov, ki so večinoma lastniki naših sladkornih tvornic.

Pri drugih drž. podjetjih se vidi, da preživljajo težko krizo. Tudi to je svoje vrste opomin, da se namreč prične verovati tudi zasebnikom, če pravijo, da njih zaslužek pada. Če ne morejo doseči uspehov privilegirana podjetja, kako naj jih dosežejo nepriviligirana! Kljub krizi pa je več ko 20 milijonski deficit drž. rudnikov le previsok.

Na vsak način pa bi državna podjetja mogla doseči znatno boljše uspehe, če bi bila dobro vodena in če ne bi ovirali njih poslovanja nemogoči predpisi o drž. računovodstvu.

Komercializacija drž. podjetij postaja vedno večja nužnost, zlasti z ozirom na težko stanje drž. blagajne.

Adria prašek je boljši

Dvojni jubilej

Te dni praznuje svojo petdesetletnico ugledni mariborski trgovec Ivan N. Šoštar, ob enem pa tudi 25letnico, odkar je odprl v Mariboru svojo manufakturno trgovino.

Jubilant se je rodil dne 7. maja l. 1884. v Križovljanih in se je zgodaj posvetil trgovski stroki, da se je že leta 1909 osamosvojil kot trgovec. Pod Avstrijo je bil poleg g. Vilka Weixla in dr. Pipuša eden glavnih stebrov slovenskega trg. in obrtnega društva ter bil eden tistih, ki so v najtežjih okoliščinah zvesto delali za razvit slovenske trgovine in za gospodarski napredek naroda. Po preobratu je postal jubilat predsednik Slovenskega trgovskega društva in ostal na tem mestu do l. 1929. Pa tudi v drugih narodnih društvih in v javnem življenju se je krepko udeleževal ter bil občinski svetnik in član uprave Mestne hranilnice. Posebno pa je deloval v trgovskih organizacijah ter bil podpredsednik Združenja trgovcev, odbornik in podpredsednik Zveze trgovskih združenj ter zavzemal tudi v drugih gospodarskih organizacijah vidno mesto.

Zasluznemu narodnemu delavcu kličemo zato ob njegovem dvojnem jubileju krepki: Na mnoga leta!

Nova uprava mariborskega združenja trgovcev

Na zadnjem rednem občnem zboru izvoljena uprava Združenja trgovcev za mesto Maribor se je na svoji torkovi seji konstituirala in je bil izvoljen: za predsednika Ferdo Pinter, veletrgovec v Mariboru, za podpredsednika pa veletrgovec Miloš Oset. Takoj drugi dan je nova uprava prevzela posle. Prevzemu poslov prisostvoval tudi tajnik Zbornice za TOI dr. Pless, ki je imel ob tej priliki lep govor. V njem se je zahvalil v imenu Zbornice prejšnjemu predsedniku Vilku Weixlu za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v gremiju in združenju, kateremu je neprestano načeloval skozi 15 let. Ob enem pa je tudi naglasil, da je prepričan, da bo združenje tudi pod novim vodstvom uspešno zastopalo interese gospodarstva in še posebej mariborskega trgovstva, saj je novi predsednik Ferdo Pinter znan kot zvest in neomahljiv narodni delavec in kot izkušen strokovnjak v gospodarskem delu.

Zunanja trgovina

Vprašanje preferenc za uvoz jugoslovanske pšenice v Avstrijo še ni rešeno. Avstrijska vlada je baje pozvala jugoslovansko vlado, da imenuje svoje zastopnike za pogajanja glede podelitve istih preferenc za jugoslovansko pšenico, ki jih že uživa madžarska pšenica, a jugoslovanska vlada svojih delegatov še ni imenovala.

Izvoz jugoslovanske živine, ki je po povišanju italijanskih carin popolnoma prenehal, se je v zadnjem času zopet začel v Italijo, ker je cena živini na italijanskem trgu narasla.

Veliko povpraševanje po ovsu se opaža v Avstriji. Domače zaloge so popolnoma nezadostne. Sedanja potreba se ceni na 1000 vagonov. Interesenti so že zahtevali od avstrijske vlade, da dovoli uvoz ovsu.

Madžarska ne bo prepovedala izvoza pšenice, ker se ni bati, da bi imela suša tako katastrofalne posledice, da bi bila v nevarnosti prehrana prebivalstva.

Francoška zunanja trgovina izkazuje za prvo četrtletje pasivni saldo v višini 2-14 milijard frankov, dočim je lani v prvem četrtletju znašal še 3-25 milijard.

Poljska je uvozila v prvem letošnjem tromesečju blaga za 194-5 milijonov, izvozila pa za 237-2 milj. zlotov. V primeri z isto dobo lani se je vrednost uvoza povečala za 14-9, vrednost izvoza pa za 24-1 milijonov zlotov. Aktivni saldo poljske zunanje trgovine se je v letošnjem prvem tromesečju dvignil na 42-8 od lanskega v višini 33-5 milijonov zlotov.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Ljubljanski velesejem

Gospodinjam bo nudil letošnji XIV. Ljubljanski velesejem od 30. maja do 10. junija vse, kar potrebujejo za opremo svojih domov. Morejo si omisliti pohištvo od enostavnih spalnic do najrazkošnejše gosposke sobe, pleteno pohištvo, preproge, zastone, zrcala, tapetniške izdelke, cvetlice, štedilnike, posodo, opremo za kopalnice, radio, klavirje, gramofone in še nešteto stvari, ki si jih želijo in si jih nabavijo najceneje na velesejmu.

Razstava malega obrta na letošnjem XIV. Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 10. junija, ki jo priredi banovinski urad za pospeševanje obrta, bo nameščena na zunanji strani paviljona E. Tu bo razstavil naš mali obrt, ki mu je uprava velesejma dala prostor na razpolago, da mu tako pomaga do novih naročil in zaposlitve.

Letošnji ljubljanski velesejem, ki bo od 30. maja do 10. junija, bo tudi onim, ki so željni zabave, nudil dovolj pestrega razvedrila. Zato bodo skrbeli avtodromi, kitajska strelišča na žarnice, Lilliput-železnica, vrtljaki, bombe na Monte Carlo in drugo. Mali prater bo večer za večerom bajno razsvetljen s tisoči in tisoči žarnicami. Plesa željni pa bodo mogli tudi ob zvokih poskočnih melodij zarajati na prostem v baš za ta namen prirejenih plesnih odrih. V tem ljubljanskem prateru bodo gurmanom na razpolago tudi vsakovrstne specialitete. Zabavišče bo odprto do 2. ure zjutraj.

Vsaka razstava društva »Živalce« je popolnejša in vedno znova se ugotavljajo nove vrste malih živali. Tudi glede pestrosti je razstava vedno zanimivejša, da obiskovalci in ljubitelji živali najdejo vedno kaj novega in zanimivega. Letos hoče razstavni odbor društva presenetiti obiskovalce z novimi posebnostmi. Zato ne pozabite obiskati naš velesejem od 30. maja do 10. junija t. l., kjer bo društvo »Živalca« priredilo zanimivo razstavo.

Dobava-prodaja

Strojni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 19. maja ponudbe o dobavi 700 toporišč, 550 ročajev za armature in pile, 50 m cevi za avtoogeno varjenje, 1200 dermatin-obročkov in 70 kg krvolužne soli; do 23. maja o dobavi 50 gorilcev za oljne svetilke in 1000 vložkov za acetilenske gonilce; do 24. maja pa o dobavi 90 šip za okna in 120 obločnic za plinsko razsvetljavo. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Direkcija drž. železarnice Vares sprejema do 30. maja ponudbe o dobavi 3000 m³ kislina in 5000 kg magnezita.

Dne 25. maja bo pri skladišču 1. oddelka Komande tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija radi dobave raznega medenastega in kovinskega materiala.

Dne 26. maja bo pri ekonomskem oddelku Komande mornarice v Zemunu licitacija radi dobave 5700 m lanenega in 6000 metrov konopnega platna.

Dne 22. maja bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo večjih množin strojnega, turbinskega, cilindrskega, motornega, plinskega olja, bencina ter za dobavo bombaževine; dne 14. junija za dobavo železa, stekla, eternita, kovin in materiala za vodovod in kanalizacijo.

Dne 26. maja bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 600.000 kg amonijevega solitra.

Komanda pomorskega zrakoplovstva v Divuljah sprejema do 30. maja ponudbe o dobavi 10 ton bencina za avione.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 24. maja ponudbe o dobavi 35 ton peska; do 25. maja pa o dobavi rezervnih delov za tovorni avtomobil.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 24. maja ponudbe o dobavi 150 m³ hrastovega jamskega lesa.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 27. maja ponudbe o dobavi raznih aparatov in orodja; do 28. maja pa o dobavi 30.000 kg sode.

Gospodarski napredek Tel-Aviv

Ker postaja Palestina vedno važnejša uvozna država tudi za naš, navajamo nekaj podatkov iz gospodarskega življenja Palestine, in sicer po »Privrednem pregledu« našega zunanjega ministrstva.

V začetku aprila je bil v Tel-Avihu šesti levantski velesejem, ki se ponavlja vsaki dve leti. Zadnji sejem je pokazal velik napredek. Dočim je bilo l. 1932. samo 800 razstavljalcev, jih je bilo letos 2500. Tel-Aviv, ki je bil pred 15 leti le še malo predmestje z 2000 prebivalci, šteje danes vsled velikega števila židovskih priseljencev že 80.000 prebivalcev.

Ta veliki prirastek prebivalstva je povzročil velik napredek v vseh gospodarskih panogah. Zlasti je napredovala proizvodnja pomaranč. Dočim je znašal izvoz pomaranč pred desetimi leti 2 milijona zabojev po 35 kg, je lani dosegel že 6 milijonov zabojev, in to kljub slabi trgatvi. Izvoz pomaranč omogoča Palestini predvsem sredstva za uvoz njej potrebnih predmetov.

Pa tudi industrija Palestine se je v zadnjih letih silno razvila. Samo v zadnjem letu je bilo ustanovljeno v Palestini 133 novih različnih tvornic, od katerih je v Tel-Avihu 65. Te tvornice večinoma predelujejo gradbeni material, življenjske potrebščine, tekstilno blago in kemikalije. Polovica vseh nameščenecv v teh tvornicah

je židovska, pa čeprav tvorijo Židje le petino prebivalstva Palestine. Kako zelo je napredovala industrija, kažejo te številke. Leta 1927. je bilo v Palestini 3905 podjetij z 18.000 delavci in s proizvodnjo, vredno 4 milijone funtov pri investicijskem kapitalu 3 in pol milijonov; l. 1933. pa je bilo samo židovskih podjetij okoli 3000 s 17.000 delavci in s produktijsko silo 3 in pol milijonov funtov.

Vsled priliva vedno novih priseljencev in razvoja industrije je potreba po novih stanovanjih vedno večja. Dočim se je izdalo l. 1931. samo nekaj nad 300.000 funtov za gradnjo novih stanovanj, se je v letu 1932. izdalo že 650.000, leta 1933. pa že dva milijona funtov. Nad vse je tudi napredovalo pristanišče v Hajfi, ki je dobilo poseben pomen, ker se v njem končujejo daljnovodi za petrolej iz Iraka. Razvoji Hajfe pa je še vedno le v početku in mnogi prorokujejo, da postane Hajfa eno najpomembnejših pristanišč vzhodnega Sredozemskega morja.

Kapitalno silo židovskega prebivalstva cenijo danes na približno 50 milijonov funtov. Od teh 50 milijonov je okoli 11 milijonov ali 2750 milijonov Din naložena v bankah in takoj likvidnega. Za primeroma maloštevilno židovsko prebivalstvo pač lepa vsota!

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je razvil sistematično akcijo, da zainteresira tuje uvoznike za naše blago, zlasti uvoznike, ki še niso v trgovinskih stikih z našo državo ali pa so imeli le začasne stike. Odziv tujine na akcijo Zavoda je odličan in so bile že dosežene nove trgovinske zveze naših producentov s tujimi uvozniki. Da bi se čim bolje izkoristil naslovni material Zavoda in da se nudi tujim uvoznikom čim bolj uporaben ponudbeni material, poziva Zavod naše interesente, da mu pri sklicevanju na številke tujih povpraševanj, pošljejo tudi konkretne ponudbe, ki naj obsegajo te podatke: Točno označbo vrste blaga in embalažo po tržnih uzancih, razpoložljivo količino blaga, ceno, ki naj bo po možnosti kalkulirana ali cif uvozno pristanišče ali franko naša mejna postaja, plačilne pogoje in rok dobave. Obenem naj pošljejo tudi vzorce, če to zahteva ponudbeni predmet. Zavod bo že na podlagi te ponudbe sporočil interesentu, če ima njegova ponudba upanje na uspeh in bo v tem primeru spravil ponudnika v direktno zvezo s tujim uvoznikom. Pripominjamo pa, da Zavod ne prevzema nobenih jamstev za boniteto tujih tvrdk.

Les in lesni izdelki: 286 — Alexandrie, parketi, navadni in luksuzni; 287 — Candie, protje iz vrbe za pletarske izdelke; 288 — Oslo, zastopnik za hrastov les, zlasti za mizarske izdelke; 289 — Arnheim, zastopnik za hrastovino in orehov furnir.

Proizvodi gozdarstva in lesne industrije:

337 — Berlin, jamski les in za izdelavo papirja (za prekmorje);
338 — Belgijski Kongo, gradbeni material;
339 — Oran, količi za vinograde;
340 — Bordeaux, gradbeni les, zaboji, oblanje (za Španijo);
341 — Eindhoven (Holandija), hrastovina za furnirje;
342 — Cista (Plzenj), tehnični gabrov les;
344 — Usti (ČSR), hrastove doge.

Kmetijski pridelki in zdravilna zelišča:

345 — Kongo, olje, živila;
346 — Srasbourg, fina in prosta vina in likerji;
347 — Francoska, potnik za vino;
348 — Trst, novo seno;
350 — Rim, novo seno;
349 — Essen, sadje in zelenjava;
351 — Hamburg, zastopnik za suhe češplje;

852 — Češkoslovaška, mandeljni, suhe smokve in lešniki;

353 — Wiesbaden, odpadki od prirodne svile;

354 — Berlin, vino za destilacijo, avinirano na 23° s čistim vinskim destilatom;

355 — Hamburg, zastopnik za povrtni, sveže in suho sadje, konzerve, med, vino, zelišča itd.;

356 — Berlin, zastopnik za kmetijske in ribarske pridelke.

Proizvodi živinoreje:

357 — Le Havre, kože, suho meso in sir;

358 — Rim, zastopnik za jajca.

Rudarstvo:

359 — Japonska, izvoz velikih količin bauxita za aluminij.

Industrijski izdelki:

360 — Bordeaux, papir za zavijanje, žica (za Španijo);

361 — Marseille, umetna gnojila;

362 — Amsterdam, zastopnik za luksuzne artikle iz kroma;

363 — Barcelona, kostanjev ekstrakt.

Razno:

364 — Korča (Albanija), slike na papirju in na platnu, gumi žoge, noži za stroje i. t. d.

Vpisi v trgovinski register

Vpisala se je v Ljubljani firma »Resa«, trgovina z mešanim blagom, družba z o. z. z osnovno glavnico 200 tisoč Din.

Vpisala se je firma »Venus« v Ljubljani, imetnik Jerača Fran, trgovina s parfemi, kozmetičnimi sredstvi, galanterijo ter fotografskimi in higienskimi potrebščinami.

Vpisale so se naslednje izpremembe pri tvrdkah: Petovia, Breg pri Ptujju, usnjarska industrija, izbrisana člana upravnega sveta Grau H. in Meyer Feliks; pri Združeni banki v Ljubljani se vpišeta v upravni svet Kralj Anton in Vrančič Vladimir; pri Obrtni banki, podružnici v Ljutomeru se izbrše ravnatelj Gruden Mirko, vpiše pa z isto prokuro Smole Alfred. Pri Prvi hrvaški štedionici, podružnici v Mariboru se izbršejo dr. Mravljak, H. Bezgovšek, dr. E. Jettmar, Martin Švab kot pooblaščenici ter Peter Majdič, Gjuro Džamonja, I. Roglič, Maks Durjava in F. Derwuschek, kot upravni svetniki; pri Združeni gospodarski banki, podružnici v Mariboru se vpiše novi vodja Vreša Anton, bančni uradnik.

RAZNO

Bernard Jeločnik, kapetan bojnega broda v p., je bil prejšnji teden pokopan. Za organizacijo jugoslovanske mornarice si je pridobil tako velikih zaslug, da ne bo pozabljen njegovo ime v zgodovini našega naroda. Pa tudi vsled prav odličnih strokovnih sposobnosti in njegovega značaja bo ohranjen spomin na Bernarda Jeločnika.

V visoki starosti 88 let je umrl v Ljubljani Franc Verbič, nekdanj daleč naokrog znani usnjarski mojster. Za njim žalujeta sinova Franc, ki je potnik tvrdke I. C. Mayer in pa Anton, dvorni dobavitelj in trgovec v Stritarjevi ulici in član uprave ljubljanskega združenja trgovcev. Bodí ohranjen pokojniku časten spomin!

Zrtev brutalnosti fašistične policije je postal bivši pomorski oficir Marij Čotar, rodom iz Trsta. Obiskal je svojega očeta, ki leži na smrtni postelji; takoj po prestopu meje pa je bil aretiran in prepeljan v zapor, kjer so ga tako mučili, da je skočil s 3. nadstropja in se ubil.

Likvidacija okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Osijeku je končana.

Za trošarino od cementa plača trboveljska cementarna tedensko po 400 do 500 tisoč Din, za delavske plače pa na mesec le 100.000 Din, kakor ugotavlja »Slovenec«. Bolj drastičen dokaz o previsokem obdajenju pač že ni skoraj mogoče.

Parnik »Bled« Jadranske plovidbe je bil v ladjedelnici »Split« popolnoma prenovljen, da je postal iz tovornega parnika moderen turistični parnik, ki bo služil kot rezerva za parnike vrste »Zagreb«. Uporabljal se bo na progi Sušak—Kotor.

Novo tvornico za barve gradi v Pobrežju pri Mariboru industrialec Toman. Tvornica bo avgusta meseca že začela delati.

Sanacija Saveza hrvatskih seljaških združenj naj bi se po predlogu bana Perovića vladí izvršila na ta način, da bi združenja prispevali za sanacijo 6 milijonov, po 6 milijonov pa bi dale banovina in država.

Po dveh in pol letih je bil dokončan 930 metrov dolgi tunel »Sopot« pri Požarevcu.

Ogromen požar je bil v bolgarskem mestu Plevna. Pogorelo je 14 trgovin in okoli 20 hiš.

38 milijonov šolskih knjig izda to leto sovjetska vlada. Poleg tega pa še en milijon knjig za neruske narode.

Gazometer je eksplodiral v Hongkongu. Cele ulice mesta so bile v plamenu, več

13 milijonov članov Osaviohima ima sovjetska Rusija. Društvo ima nalogo, širiti med ljudstvom propagando za aviatiko in skrbeti za obrambo proti napadom iz zraka in plinski vojni.

Program ljubljanske radio postaje

Petek, dne 18. maja. 11:00: Šolska ura: Naši narodni pregovori (Vojko Jagodič). 12:15: Reproduc. jugoslov. narodna glasba. 12:45: Poročila. 13:00: Čas. Poljski komponisti v reproduc. glasbi. 18:00: Radijski orkester. 18:30: Izleti za nedeljo (Viktor Pirnat). 19:00: Francoščina (prof. Prezeli). 19:30: Narodna odbrana. 20:00: Prenos iz Zagreba. 22:00: Čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, 19. maja: 12:15: Pesmi raznih narodov (plošče). 12:45: Poročila. 13:00: Čas. Glasba iz raznih dežel (plošče). 18:00: Dobre volje biti, to nas veseli (reproduc. koncert). 18:30: Vesele in strupene (Janko Kač). 19:00: Koroška ura. 19:30: Zunanji politični pregled (dr. Jug). 20:00: Ruska glasba: 1. Radijski orkester; 2. Vokalni dueti ge. Frankovske-Vuk in g. De Make. 21:30: Klavirska harmonika, izvaja gosp. Breznik. 22:00: Čas, poročila. 22:20: Valčkova ura, izvaja Radijski orkester.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.
Četrtek, dne 17. maja: Mojster Anton. Red. Četrtek.
Petek, dne 18. maja: Zaprtó (generalka). Sobota, dne 19. maja: Gospoda Glembajevi. Gostuje članica osješkega gledališča Sava Severjeva.
Nedelja, dne 20. maja ob pol 21.: Slehernik. (Na Kongresnem trgu.)
Ponedeljek, dne 21. maja ob pol 21.: Slehernik. (Na Kongresnem trgu.)

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek ● Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani